

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 641 din 26.10.2022

Dosar nr: 679/ 2021

Petiția nr: 6273/19.08.2021

Petent:

Reclamat: Societatea Vitesco Technologies Engineering Romania SRL

Obiect: Petenta reclamă afișarea în spațiul public, prin intermediul unor panouri publicitare, a unui mesaj care incită la ură națională și la discriminare.

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentei

1.

Numele, domiciliul, reședința sau sediul părților reclamate

2. Societatea Vitesco Technologies Engineering România SRL reprezentată prin SCA Nestor Nestor Diculescu Kingston Petersen cu sediul în București, Sector 2, Str. Barbu Văcărescu nr. 201, Clădirea Globalworth Tower, et. 18

II. Procedura de citare a părților

3. În temeiul art. 20, alin. 4 din OG nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

4. Prin adresa nr. 6273/18.10.2021 a fost citată petenta iar prin adresa nr. 7768/18.10.2021 a fost citată partea reclamată, părțile fiind înștiințate de faptul că, având în vedere situația evoluției epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-Cov2, acestea au posibilitatea de a trimite în scris puncte de vedere/ note scrise/ completări la petiție, precum și orice alte acte sau dovezi/ probe, soluționarea speței urmând a se face în lipsă, cu acordul părților din dosar, acestea având un termen de comunicare a modalității asupra căreia decid în legătură cu audierea părților conform procedurii comunicate în adresă (filele 3-4 la dosar).

5. Având în vedere solicitarea părții reclamate, părțile au fost citate în vederea soluționării sesizării pentru termenul de audieri din data de 19.07.2022 (filele 94-97 la dosar). Partea reclamată a fost prezentă la ședința de audieri.

6. Petenta a comunicat la dosar acordul său privind soluționarea în lipsă a petiției, în data de 15.11.2021.

7. Partea reclamată a comunicat un punct de vedere la dosar în data de 19.07.2021.

8. Punctul de vedere transmis de partea reclamată la dosar au fost comunicat petentei, acordându-se acesteia un termen pentru depunerea de note/concluzii scrise (fila 89 la dosar).

9. În urma reluării procedurii de citare pentru ședința de audieri, părțile au comunicat la dosar acordul lor privind soluționarea în lipsă a petiției, pe baza actelor și dovezilor aflate la dosar (fila 102 – comunicarea părții reclamate, filele 108-111 – comunicarea petentei) .

10. Petenta nu a mai depus la dosar note/concluzii scrise sau alte documente în susținerea celor menționate în petiție.

11. Procedură legal îndeplinită.

III. Susținerile părților conform obiectului dosarului

Susținerile petentei

12. Petenta sesizează Consiliul cu privire la o posibilă faptă de discriminare arătând că prin afișarea în spațiul public, prin intermediul unor panouri publicitare, s-a transmis un mesaj care incită la ură națională și la discriminare.

13. În fapt, petenta arată următoarele:

13.1 În data de 16.08.2021, partea reclamată a afișat în spațiul public al orașului Timișoara, prin intermediul unor panouri publicitare, un mesaj care prin conținut incită la ură națională și la discriminare, fapt interzis prin art. 30, alin. 7 din Constituția României care prevede că: "Sunt interzise de lege defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la război de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri".

13.2 Petenta susține că prin fraza „*Diversitatea înseamnă să lucrăm cu cele mai exotice persoane. Moldovenii, de exemplu*”, partea reclamată ia în derâdere cetățenii români care provin din zona Moldovei, cetățeni români cu aceleași drepturi și obligații ca și reprezentanții oricărei alte categorii de cetățeni din oricare zonă a țării sau de peste hotare. În opinia petentei, prin această comunicare, minoritatea provenită din zona geografică a Moldovei va avea de suferit și va fi supusă la dispreț din partea populației locale unde au fost afișate panourile publicitare.

14. În concluzie, petenta consideră că este vorba despre un tratament discriminatoriu aplicat persoanelor care provin din zona Moldovei și solicită luarea măsurilor contravenționale care se impun conform legii, precum și obligarea părții reclamate la măsurile prevăzute în art. 26, alin 2 din OG nr. 137/2000.

15. Pentru susținerea faptelor prezentate în petiție, petenta anexează la dosar un articol de presă pe baza căruia își întemeiază acuzațiile.

16. Petenta nu a mai depus la dosar alte documente, note sau concluzii scrise în susținerea celor menționate în petiție.

Susținerile părții reclamate

17. Prin adresa înregistrată cu nr. 8666/17.11.2021, partea reclamată arată următoarele:

18. Cu privire la excepții, se invocă:

18.1 Excepția lipsei calității procesuale active/de reprezentant a petentei invederându-se că:

- petenta nu a făcut dovada existenței unui interes legitim și nici personal în combaterea discriminării în ceea ce privește preținsele fapte ale părții reclamate, care s-ar răsfrânge asupra comunității ce corespunde geografic regiunii Moldova.

- petenta nu a făcut dovada calității de reprezentant al grupului de persoane pe care se presupune că aceasta le-ar proteja prin petiție, petenta neavând calitatea de membru de sindicat sau de membru al unei alte forme de asociere, respectiv al unei organizații a cetățenilor români cu proveniență din zona Moldovei, avocat, consilier juridic sau împuternicit în orice modalitate legală de către comunitatea despre care afirmă că a fost victima unei presupuse discriminări.

18.2 Partea reclamată solicită să se constate faptul că petenta nu are calitate procesuală activă în ceea ce privește faptele de discriminare pe care le invocă și despre care susține că ar avea efecte asupra cetățenilor români cu proveniență geografică din regiunea Moldovei, aceasta putând să învedereze doar acele fapte sau acte de discriminare care își produc efectele asupra ei.

19. Cu privire la situația de fapt:

20. Partea reclamată arată că în perioada 04-05.07.2021 - 19.08.2021 a implementat o campanie publicitară cu scopul atragerii și recrutării de personal, campanie care a presupus și instalarea unor afișe de tip „banner” (panou publicitar) în diferite locații din țară, inclusiv în Timișoara. Mesajul complet ce a fost afișat pe panoul publicitar din Timișoara, mesajul la care petenta face referire, a fost următorul: *„Diversitatea înseamnă să lucrăm cu cele mai exotice persoane. Moldovenii, de exemplu. Cum dezvoltăm împreună viitorul mobilității electrice? Învățând împreună, dar și unul de la altul prin colaborarea constantă între departamente, țări și diferite culturi. Diversitatea are multe dimensiuni la locul de muncă, iar acesta este avantajul nostru.”*

21. Se arată că scopul acestei campanii a fost de atragere a unui personal divers, prezentarea unei atitudini deschise și a unor oportunități egale de angajare către toate categoriile și grupurile de persoane ce există în diverse regiuni ale țării, chiar și cele numeric minoritare pentru anumite zone geografice. Așadar, în conceperea mesajelor campaniei, s-a ținut cont, de exemplu, că la nivelul regiunii geografice Banat există mai puține persoane ce provin din regiunea geografică Moldova, decât cele care sunt originare din regiunea Banatului. Conform obiectivelor menționate, partea reclamată menționează că această campanie s-a axat pe colaborarea dintre diferite grupuri, culturi, zone geografice, acest aspect fiind o caracteristică esențială a mediului de lucru în cadrul companiei. În acest sens, textul afișat pe panoul publicitar a pus accentul pe diversitate, conlucrare, integrare și schimb de experiență, oglindind principiile compatibile cu legislația națională și europeană după care se ghidează reclamatul în relațiile de muncă ori premergătoare unui raport de muncă.

22. Partea reclamată menționează că această campanie nu s-a axat în mod izolat pe referința către comunitatea geografică a moldovenilor, ci, tot în scopul de a accentua în mod pozitiv diversitatea și atitudinea de incluziune pe care partea reclamată o aplică

la nivel național, un exemplu pentru această afirmație fiind panourile publicitare din Iași cu un mesaj similar în care sunt amintiți bănățenii.

23. Se arată, de asemenea, că, în urma acestei campanii, în mediul online, diverse persoane și-au exprimat opinia, fie prin comentarii pozitive, fie prin anumite critici la adresa mesajului expus pe panourile publicitare instalate, în conformitate cu modul de receptare al fiecăruia dintre cei care și-au expus opiniile. În perioada septembrie-octombrie 2021, s-a semnalat o diminuare considerabilă a discuțiilor pe marginea acestei campanii.

24. Cu privire la caracterul discriminatoriu a faptelor pretinse de către petentă, partea reclamată arată că acesta nu există, nefiind întrunite condițiile impuse de dispozițiile OG nr. 137/2000. În speță, o condiție a discriminării asupra căreia petenta trebuia să facă dovada este existența unui tratament diferențiat, în sensul aplicării unor tratamente diferite pentru persoane aflate în situații similare. Or, în cazul de față, petenta nu face dovada unei existențe similare, care să beneficieze de o soluționare diferită și nici nu clarifică acțiunea efectivă în care s-ar fi concretizat pretinsul caracter discriminatoriu din partea companiei. Cu titlu de exemplu, partea reclamată face referire la Hotărârea CNCD nr. 167/24.02.2016 și Decizia Curții Constituționale nr. 82/07.02.2012.

25. În ceea ce privește condiția existenței unui tratament diferențiat pentru a justifica un caz de discriminare, partea reclamată consideră că este necesar ca mesajul cuprins în primele rânduri de text existente pe panoul publicitar să fie analizate prin raportare la întreg conținutul acestui panou, precum și la modul în care a fost concepută campania la nivel național, reflectând o abordare similară în mai multe regiuni ale țării odată cu expunerea situației de fapt. Astfel, deși petenta extrage din context primele fraze ale mesajului pentru a motiva astfel criticile la adresa mesajului, doar textul complet poate reprezenta un instrument de analiză a mesajului transmis în mod public și a condițiilor ce se impun în calificarea unui caz de discriminare. Astfel, nu numai că mesajul transmis prin intermediul campaniei publicitare cu scop de recrutare nu are potențialul de a conduce la un tratament diferențiat ci, mai mult, prin punerea în aplicare a considerentelor campaniei, compania a acționat pentru a evita astfel de tratamente diferențiate în relația cu persoanele vizate.

26. În opinia părții reclamate, având în vedere faptul că nu se poate susține existența vreunui tratament diferențiat în baza mesajului comunicat prin intermediul panourilor publicitare, cu atât mai mult nu este incidentă analiza caracterului justificat al unui astfel de tratament în speță, așa cum nu se poate vorbi nici de o restrângere, înlăturare a recunoașterii folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a unui drept recunoscut de lege. De asemenea, se constată faptul că petenta nu a invocat niciun mijloc de probă și nici nu face referință la vreun context ori incident pentru a oferi un suport afirmațiilor sale prin indicarea unor situații concrete în care s-ar fi materializat discriminarea, luarea în derâdere, disprețul și incitarea la ură, în ceea ce o privește.

27. Cu privire la existența unui criteriu de discriminare, partea reclamată arată că petenta nu evidențiază în mod clar un criteriu concret care să stea la baza comportamentului ori acțiunilor pe care le pretinde drept discriminatorii, limitându-se la a preciza că mesajul cuprins în panoul publicitar incită la ură națională și discriminare prin conținutul lui și ia în derâdere cetățenii români cu proveniență geografică din zona

Moldovei, ceea ce nu suplinește, însă, condiția pe care trebuia să o îndeplinească petenta în sensul unei clare evidențieri a criteriului vizat.

28. În susținerea caracterului nejustificat al criticilor petentei, partea reclamată consideră că prin petiție nu se identifică domeniul în care s-ar fi manifestat pretinsa discriminare, în conformitate cu prevederile art. 3 și 7 din OG nr. 137/2000. În acest sens, se are în vedere faptul că între companie și petentă nu este un raport de muncă în desfășurare și nu este încheiat vreun raport contractual de nicio natură iar petenta nu a exteriorizat și nici nu a dovedit intenția debutului unor raporturi precontractuale cu compania, caz în care nu se poate pune în discuție incidența unui context în care să se fi materializat o faptă de discriminare

29. Partea reclamată arată că mesajul, așa cu, trebuie interpretat în forma sa completă, nescoasă din context exprimă în mod clar scopul clar de incluziune și asigurare a unei diversități firești a modului de lucru, ocuparea posturilor popularizate prin anunț nefiind condiționată de apartenența la o anumită comunitate ci, din contră, comunică o atitudine de incluziune, o abordare deschisă spre diversitate.

30. Cu privire la dispoziția de a discrimina, partea reclamată arată că în legătură cu criticile aduse de petentă este necesar să se facă o diferențiere între un conținut vădit jignitor și simpla evidențiere a unei comunități particularizate geografic și istoric la nivel național, la care se alătură un termen non-invaziv și care nu are un potențial de a jigni sau a transmite populației generale un mesaj care să încurajeze disprețul față de o astfel de comunitate, termenul exotic utilizat nefiind apt de a produce efectele unei dispoziții de a discrimina ci, cel mult, de a aminti, într-o notă informală, realitatea unei preponderențe geografice și unicitatea unei comunități, în ciuda prezenței sale numerice mai reduse în zona de referință.

31. Partea reclamată arată că din analiza textului integral al mesajului publicat rezultă în mod clar faptul că societatea s-a referit la sensul propriu al cuvântului, care făcea trimitere la diversitatea generală de includere, în rândul potențialilor candidați, a locuitorilor din zona Moldovei, fără a exista nicio altă conotație în afara celei legate de distanța geografică. De altfel, nu orice mesaj sau sintagmă, este în sine apt să reprezinte un caz de discriminare ori chiar să incite la o astfel de atitudine din partea populației receptoare.

32. Partea reclamată consideră că petenta se referă la anumite reacții potențiale, proiectând un scenariu conform unor idei proprii, în care moldovenii din zona Timișoarei ar putea avea de suferit, urmând să aibă parte de o atitudine de dispreț din partea celorlalți locuitori ai zonei respective însă nimic din conținutul mesajului în discuție nu este de natură a produce un efect degradant sau ostil la adresa comunității moldovenilor, neputând fi desprinsă în mod obiectiv vehicularea unei dispoziții de a discrimina această categorie de persoane.

Astfel, prin raportare la conținutul textual concret, la contextul în care acesta a fost utilizat, precum și la neîndeplinirea condițiilor pentru a exista ori a fi declanșat vreun caz de discriminare, partea reclamată consideră că sunt înlăturate criticile petentei ce se bazează pe incidența unor dispoziții de a discrimina.

33. Totodată, în ceea ce privește campania desfășurată de companie, partea reclamată arată că în cazul de față, prin mesajul publicitar transmis, nu se poate argumenta o încălcare a demnității umane având în vedere că acesta nu este apt să genereze un mediu ostil, degradant, umilitor sau ofensator cu privire la categoria

moldovenilor ori la oricare alte grupuri, comunități sau categorii umane ci, din contră, mesajul publicat de companie are tocmai scopul de a elimina sau, cel puțin de a preîntâmpina astfel de comportamente dăunătoare unui mediu social de muncă, și de a încuraja diversitatea și integrarea tuturor categoriilor și comunităților.

34. În continuarea expunerii, partea reclamată arată că, deși mesajul nu a fost conceput și nici unanim acceptat de către public drept discriminatoriu sau jignitor, în urma reacțiilor venite din partea publicului, compania a transmis:

- un mesaj general adresat pe paginile din mediul online în care au fost lansate discuțiile, în care a specificat următoarele aspecte:

Nu a fost intenția noastră să insultăm nicio naționalitate, cultură sau regiune. Scopul reclamei a fost de a susține că diversitatea este importantă pentru noi și compania noastră beneficiază de o echipă globală. Ne pare rău dacă mesajul nostru a produs prejudicii de orice fel. Feedback-ul vostru este luat în serios. Afișul va fi dat jos în următoarele zile. Mulțumim de înțelegere! Cu stimă, Echipa de social media Vitesco Technologies.

- un mesaj similar transmis jurnaliștilor care au redactat articolele online în legătură cu acest subiect, cu aceeași intenție de a clarifica situația și de a face cunoscute demersurile pe care societatea le-a întreprins ca urmare a situației declanșate:

Luăm această situație în serios. Vitesco Technologies își cere scuze față de orice persoană, care s-a simțit jignită de afiș. Acesta a fost creat să evidențieze în mod pozitiv aprecierea și dorința noastră pentru diversitate și incluziune la locul de muncă. Înțelegem că afișul a fost perceput ca insultător. La crearea și publicarea acestui poster, echipa Vitesco Technologies România ar fi trebuit să fie mai sensibilă în ceea ce privește abordarea acestui concept. În timp, ne-am analizat etapele conceperii afișului, care au dus la acest incident, am luat următoarele măsuri imediate:

- 1. Vor exista discuții intense și clare cu cei implicați în această problemă*
- 2. Afișul respectiv a fost eliminat*
- 3. Ne vom instrui echipele cu privire la problemele legate de diversitate și incluziune pentru a ne asigura că pot face o evaluare corectă și asertivă.*

35. Totodată, partea reclamată arată că mesajele campaniei publicitare de recrutare organizate de companie au fost înlocuite.

36. În concluzie, partea reclamată solicită ca petiția să fie respinsă ca neîntemeiată, având în vedere faptul că petenta nu a dovedit elementele de fapt necesare generării prezumției caracterului discriminatoriu al faptelor.

37. În susținerea celor menționate în punctul de vedere, partea reclamată a atașat ca probatoriu, la dosar, următoarele documente: planșe foto cu panoul publicitar ce conține mesajul reclamat, planșe foto cu alte panouri publicitare instalate în alte zone geografice, print-screen cu discuții și reacții venite din partea publicului, planșe foto cu noile panouri publicitare (filele 47-83 la dosar).

IV. Motivele de fapt și de drept

Cadrul legal aplicabil. Drept național și internațional aplicabil/ jurisprudența

Prevederile legislative relevante în prezenta cauză sunt următoarele:

- Constituția României;
- OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare: art. 2 al. 1
- legislație specială, legislație internațională etc.

Principiile de analiză

Curtea Constituțională a statuat în mod constat că „*principiul egalității implică un tratament egal pentru toți cetățenii aflați în situații egale*”.

Totodată, Curtea Constituțională a reținut că „*principiul egalității consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție nu presupune uniformitate, așa încât, dacă:*

- la **situații egale** trebuie să corespundă un **tratament egal**,
- la **situații diferite**, tratamentul juridic nu poate fi decât **diferit**. *Egalitatea părților nu exclude, ci chiar implică un tratament juridic diferențiat*”.

Suntem în prezența unei posibile **discriminări directe**:

- o persoană este tratată în mod nefavorabil;
- prin comparație cu modul în care au fost sau ar fi tratate alte persoane aflate într-o situație similară;
- iar motivul acestui tratament îl constituie o caracteristică concretă a acestora, care se încadrează în categoria „*criteriului protejat*”.

Pentru existența discriminării directe trebuie îndeplinite cumulativ următoarele **condiții**:

- existența unui tratament diferențiat manifestat prin: orice deosebire, excludere, restricție sau preferință;
- existența unui criteriu de discriminare;
- existența unui raport de cauzalitate între criteriul de discriminare și tratamentul diferențiat;
- tratamentul diferențiat trebuie să aibă ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea, folosinței sau exercitării în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a unui drept recunoscut de lege;
- existența unor persoane sau situații aflate în poziții comparabile.

În analiza excepțiilor invocate:

38. Luând act de plângere, astfel cum este formulată, Colegiul director ia act de excepțiile invocate de partea reclamată în procedură, respectiv:

- excepția lipsei calității procesuale active/de reprezentant în formularea petiției pemotiv că petenta nu a făcut dovada existenței unui interes legitim și nici personal în combaterea discriminării și nici nu a făcut dovada calității de reprezentant al grupului de persoane pe care se presupune că aceasta le-ar proteja prin petiție.

39. Potrivit dispozițiilor art. 63 din Procedura Internă de Soluționare a Petițiilor și Sesizărilor, care prevăd „(1) *Colegiul director se va pronunța mai întâi asupra excepțiilor de procedură, precum și asupra celor de fond care nu mai necesită, în tot sau în parte, analizarea în fond a petiției*”, Colegiul director urmează a analiza și a se pronunța cu prioritate asupra excepțiilor invocate în prezenta cauză.

40. Referitor la excepția lipsei de interes pe motiv că petenta nu are interes în formularea petiției și sesizarea Consiliului, Colegiul director respinge excepția pe motiv

că petenta s-a simțit lezată de textul anunțului, aceasta putând face parte sau poate fi legată de comunitatea despre care afirmă că a fost victima unei presupuse discriminări.

41. Referitor la excepția lipsei calității procesuale active, Colegiul director respinge excepția ca nefondată pe motiv că faptele invocate pot avea efecte asupra cetățenilor români cu proveniență geografică din regiunea Moldovei, petenta afirmând că a fost victima unei presupuse discriminări care își produce efectele asupra ei.

42. Având în vedere aceste considerente, Colegiul director urmează a analiza fondul cauzei, prin petiția formulată și trimisă spre soluționare Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării acesta fiind sesizat cu privire la săvârșirea unei potențiale fapte de discriminare.

Aplicarea principiilor la spetă

43. **În fapt**, Colegiul director este chemat să se pronunțe asupra limitei libertății de exprimare fiind supus analizei comentariul din afișul publicitar al părții reclamate, postat în spațiul public, crearea și difuzarea acestei reclame pentru angajare fiind considerate că lezează demnitatea persoanelor cu proveniență geografică din zona Moldovei, mesaj care incită la ură națională și la discriminare.

44. **În drept**, în soluționarea prezentei sesizări apreciem că sunt incidente următoarele texte de lege:

- art. 10 și art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale;
- art. 1 alin. (3), art. 16, art. 29 și art. 30 din Constituția României, revizuită în 2003;
- art. 2 alin. (1) și art. 15 din OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (în continuare OG nr. 137/2000).

45. **Pe fondul cauzei**, Colegiul director este chemat să se pronunțe asupra raportului dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitatea persoanei, interzicerea discriminării raportată la aprecierile reclamatului, obiect al prezentei sesizări. Analiza urmărește să stabilească dacă în acest caz s-a depășit limita libertății de exprimare și, în consecință, se impune o ingerință a statului prin aplicarea unei măsuri proporționale cu scopul urmărit.

46. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie:

- să fie prevăzută de lege (care la rândul ei trebuie să îndeplinească anumite calități: să fie previzibilă și accesibilă),
- să urmărească un scop legitim,
- să fie necesară într-o societate democratică și
- să fie proporțională cu scopul urmărit (Corneliu Bârsan, *Convenția europeană a drepturilor omului*, vol. I. Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 769-801).

Ingerința să fie prevăzută de lege

47. Prima cerință, cea a existenței unei prevederi legale, care să reglementeze ingerința statului în exercitarea dreptului libertății de exprimare este îndeplinită de art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din OG nr. 137/2000. Totuși, apreciem că aceste texte de lege trebuie coroborate cu art. 2 alin. (8) din OG nr. 137/2000 potrivit căruia „prevederile ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera

exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație”. Apreciem că ambele texte normative sunt previzibile și accesibile, deși protejează o valoare fundamentală într-o societate democratică și sunt noțiuni care au și un caracter abstract.

Ingerința să urmărească un scop legitim

48. Raportat la *scopul legitim urmărit* prin posibila ingerință a statului în libertatea de exprimare se urmărește protejarea demnității umane.

49. Protecția demnității unor grupuri constituie un scop legitim într-o societate democratică. Pentru a se produce o atingere, încălcare a demnității umane, ca drept constituțional protejat, declarațiile, obiect al prezentei petiții, ar trebui să întrunească elementele:

- un comportament manifestat în public, având caracter de propagandă sau de instigare la ură pe criteriul apartenenței la o zonă geografică,
- ori un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptate împotriva unui grup de persoane legat de apartenența la un grup – astfel cum prevede art. 15 din OG nr. 137/2000, republicată.

50. Colegiul director constată că primele două condiții (să existe o prevedere legală și să se urmărească un scop legitim) pentru a fi acceptată o ingerință a statului sunt îndeplinite.

Necesitatea ingerinței

51. Rămâne de competența Colegiului director să stabilească dacă interferența în libertatea de exprimare *„este necesară într-o societate democratică”*.

52. În acest demers, Colegiul director analizează dacă există motive *„relevante și suficiente”* care să justifice ingerința în libertatea de exprimare din perspectiva unei *„nevoi imperioase” („pressing social need”)*.

53. Identificarea unei *„nevoi imperioase”*, respectiv necesitatea oricărei restricții privitoare la exercițiul libertății de exprimare trebuie să fie stabilită într-o manieră convingătoare, iar autorității naționale îi revine atributul evaluării existenței unei *„nevoi imperioase”* susceptibile de o anumită marjă de apreciere (Corneliu Bârsan, Convenția Europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole, Vol. I., Ed. All Beck, București, 2005, pag. 801.) În conformitate cu principiul subsidiarității, statele membre dispun de o *„margine de apreciere”* în stabilirea limitării libertății de exprimare. Autoritățile statelor membre au un contact direct și permanent cu realitățile sociale și sunt primele care se pronunță asupra existenței unei *„nevoi sociale prezente”*. Marginea de apreciere se va stabili potrivit standardelor minime ale CEDO. (vezi Handyside v. United Kingdom par. 48 și par. 49).

Elemente luate în considerare la stabilirea necesității ingerinței statului în libertatea de exprimare

54. În scopul de a determina dacă declarația obiect al prezentei sesizări constituie un mesaj de ură, Colegiul director va examina: obiectivul urmărit de partea reclamată, contextul în care a avut loc, conținutul afirmațiilor, rolul în societate al persoanei, autor al afirmației.

Obiectivul urmărit de partea reclamată

55. Obiectivul urmărit de reclamat este important: a dorit acesta să disemineze prin postarea opiniei și a scopului său publicitar? În acest punct, Colegiul director nu analizează intenția de a discrimina a părții reclamate, acest aspect nu are relevanță în stabilirea unei fapte de discriminare.

56. Colegiul apreciază că, în speță, mesajul publicitar al părții reclamate a avut rolul de a informa publicul cu privire la promovarea sa comercială, respectiv prezentarea unor oferte de angajare și opțiunile cu privire la angajarea anumitor persoane.

Contextul în care a fost făcută afirmația din reclamă

57. Mesajul publicitar a fost distribuit de partea reclamată în contextul promovării tipului de activități pe care compania le desfășoară, precum și a tipului de angajați pe care îi caută pentru activitatea sa.

58. Partea reclamată își exprimă propria reclamă pentru persoanele propuse spre angajare, compania beneficiind de forță de muncă globală și nu doar la nivel zonal.

59. Astfel, Colegiul director nu poate decât să constate faptul că în prezenta cauză nu s-a depășit sfera caracterului informativ care prezintă interes pentru opinia publică, cu privire la opțiunea părții reclamate de promovare a unei oferte de angajare, neaducând atingere persoanelor de o anumită categorie.

60. Conținutul mesajului publicitar

Mesajul complet ce a fost afișat pe panoul publicitar din Timișoara și la care petenta face referire, este următorul:

„Diversitatea înseamnă să lucrăm cu cele mai exotice persoane. Moldovenii, de exemplu. Cum dezvoltăm împreună viitorul mobilității electrice? Învățând împreună, dar și unul de la altul prin colaborarea constantă între departamente, țări și diferite culturi. Diversitatea are multe dimensiuni la locul de muncă, iar acesta este avantajul nostru.”

Modul în care au fost făcute afirmațiile din reclamă

61. Colegiul director apreciază că exprimarea folosită în mesajul publicitar nu exprimă proiecții de discriminare asupra unei comunități iar prezentarea din cuprinsul reclamei nu este de natură a atinge o limită prin care să se încalce un drept fundamental, *încât dreptul la libertatea de exprimare să devină secundar.*

62. Una dintre principalele caracteristici ale democrației constă în posibilitatea pe care ea o oferă de a rezolva prin dialog, fără a se recurge la violență, problemele pe care le are de soluționat un stat, *chiar și atunci când acestea sunt extrem de dificile sau stânjenitoare, iar democrația se „hrănește” din libertatea de exprimare .*

63. Marginea de apreciere a statelor este semnificativ redusă (îngustă) mai ales atunci când autorul unei declarații este o persoană cunoscută, opiniile formulate de aceasta având un larg impact asupra publicului.

64. Totuși, o ingerință a statului în această speță, prin constatarea și sancționarea faptei ca fiind o formă de discriminare, deci limitarea libertății de exprimare, ar constitui un exces, o limitare nejustificată, o măsură neproportională în raport cu pericolul social al faptei și cu scopul urmărit.

O ingerință a statului ar fi fost justificată dacă ar fi existat orice element de incitare expresă la ură pe criteriul apartenenței la o zonă geografică.

65. Reiterăm faptul că este esențial pentru spațiul publicitar ca atunci când se exprimă în diverse mesaje/spoturi publicitare și reclame, să se manifeste o responsabilitate corespunzătoare poziției de imagine a obiectivului prezentat.

Concluzii

66. Colegiul director reiterează faptul că libertatea de exprimare/libertatea de creație constituie valoarea fundamentală a unei societăți democratice și plurale. Din această perspectivă, libertatea de exprimare are un rol substanțial în rândul drepturilor fundamentale cuprinse în Constituție și constituie trunchiul comun pentru exercitarea drepturilor fundamentale din sfera comunicării.

Exprimarea liberă a opiniilor reprezintă condiția fundamentală a existenței unei societăți vii și capabilă de dezvoltare.

67. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat, într-o formulă care este preluată aproape ca o clauză de stil în toată jurisprudența sa subsecventă în materie, că *“libertatea de exprimare, garantată de art.10 par.1, constituie unul din fundamentele esențiale ale unei societăți democratice și una din condițiile primordiale ale progresului societății și împlinirilor personale. Subiect al paragrafului 2 al Articolului 10, Libertatea de expresie include „nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență [de opinia publică] ori considerate inofensive, dar și pe acelea care ofensează, șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică.”* (CEDO, între altele, Lingens vs. Austria, Oberschlick vs. Austria, Sunday Times vs. U.K., Observer și Guardian vs. U.K., Castells vs. Spania, Thorgeirson vs. Islanda, Jersild vs. Danemarca, Goodwin vs. U.K., De Haes și Gijels vs. Belgia).

68. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a fundamentat necesitatea protejării libertății de exprimare în primul rând pe valoarea pe care acesta o reprezintă ca mijloc pentru a asigura buna funcționare a unei societăți democratice.

69. Partea reclamată este o societate comercială. Astfel promovarea reclamei ar trebui analizată și în context antreprenorial, obiectul de activitate al companiei fiind de a dezvolta tehnologii și soluții de electrificare pentru autovehicule, precum și de a pune în comerț gama de produse din portofoliu, folosind reclama atât pentru a-și promova și vinde produsele cât și în calitate de angajator cu scopul de a atrage angajații de care are nevoie în vederea desfășurării activității.

Sensul pe care personajul l-a trasat în cadrul mesajului publicitar al comerțului și pe care petenta l-a considerat discriminatoriu, reprezintă de fapt imaginea unui concept al diversificării, fiind utilizate în dezvoltarea reclamei chiar și cuvintele specifice aceluși concept. În acest sens, se observă că, în concepția angajatorului, diversitatea este descrisă ca o dezvoltare la locul de muncă, muncă în care persoanele ce provin din anumite zone geografice colaborează și învață împreună, avantajul promovat în cadrul companiei fiind faptul că diversitatea are multe dimensiuni la locul de muncă.

70. Având în vedere aceste aspecte, Colegiul director, cântărind pro și contra decide că a sancționa publicarea și difuzarea materialului publicitar din prezenta cauză ar constitui o încălcare evidentă a libertății de exprimare/ libertății de creație.

71. În acest sens, Colegiul director constată că în cadrul mesajului publicitar nu sunt elemente discriminatorii care să aducă atingere demnității persoanelor care provin din anumite zone geografice (în speță zona Moldovei) și că acesta se încadrează în limitele libertății de creație iar în cauza supusă analizei nu se impune interferența statului în limitarea libertății de exprimare.

72. Pentru considerentele de mai sus, având în vedere obiectivul urmărit de partea reclamată, conținutul mesajului publicitar, contextul în care a avut loc, rolul în societate al autorului reclamei, se constată că în speță „*nu este necesară într-o societate democratică*” o ingerință în libertatea de exprimare/libertatea de creație, fapta sesizată nu constituie contravenție potrivit prevederilor art. 2 alin. (1) și art. 15 din OG nr. 137/2000, republicată.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Nu se întrunesc elementele constitutive ale unei fapte de discriminare prevăzută de art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din OG nr 137/2000, republicată întrucât spotul publicitar se încadrează în limita libertății de exprimare (libertatea de creație).

2. Se va răspunde părților în sensul celor hotărâte.

V. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VI. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și a Legii nr. 554/2004, a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată în data de 26.10.2022 au fost:

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

BABUȘ RADU – Membru

BĂNICĂ CLAUDIA CERASELA – Membru

DIACONU ADRIAN NICOLAE – Membru

GRAMA HORIA – Membru

MOȚA MARIA - Membru

Motivat/redactat: AND/FL

Data: 26.01.2023

Notă: Hotărârile emise de Colegiul director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și a Legii 554/2004, a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.

